

Številka: 0132-30/2020/3
Ljubljana, 21. maj 2020

ZAPISNIK

36. redne seje Sveta za radiodifuzijo (v nadaljevanju: Svet), ki je bila v četrtek, 23. aprila 2020, ob 16. uri, in je potekala v obliki videokonference

Prisotni člani Sveta:

Aleš Lipičnik, predsednik,
Jure Godler, član,
mag. Rina Klinar, članica,
mag. Mitja Kregar, član,
Gorazd Škrabar, član,
Samo Šter, član,
Rok Tomažinčič, član.

Prisotni iz vabljenih organov:

Tanja Muha, direktorica AKOS,
Tomaž Gorjanc, AKOS,
Martin Hari, AKOS, sekretar Sveta.

Ostali vabljeni in prisotni:

Udeležba zaradi poteka v obliki videokonference ni bila možna.

Uvod:

Sejo je otvoril predsednik Sveta Aleš Lipičnik, ki je uvodoma ugotovil, da je seja ob prisotnosti sedmih članov Sveta sklepčna.

K točki 1.:

Predsednik je predlagal sprejetje naslednjega sklepa:

Sklep 1:

Potrdi se v sklicu predlagani dnevni red 36. redne seje Sveta za radiodifuzijo z naslednjimi spremembami:

- na dnevni red se uvrsti nova točka »4. Strategija razvoja radijskih in televizijskih programov - obravnava«;
- na dnevni red se uvrsti nova točka »5. Pobuda za predlog spremembe 77. člena Zakona o medijih - obravnava«;
- točka 4. iz sklica postane točka 6.

Sklep je bil sprejet s sedmimi glasovi članov Sveta ZA.

Potrjeni dnevni red 36. redne seje:

1. Določitev dnevnega reda – predlog v sprejem
2. Potrditev zapisnika 35. redne seje Sveta – predlog v sprejem
3. Predlogi ukrepov za obstoj izdajateljev v času gospodarske krize zaradi epidemije COVID-19 – obravnava
4. Strategija razvoja radijskih in televizijskih programov – obravnava
5. Pobuda za predlog spremembe 77. člena Zakona o medijih - obravnava
6. Razno

K točki 2.:

Predsednik je predlagal sprejetje naslednjega sklepa:

Sklep 2:

Potrdi se zapisnik 35. redne seje Sveta za radiodifuzijo v predloženem besedilu.

Sklep je bil sprejet s sedmimi glasovi članov Sveta ZA.

K točki 3.:

Predsednik je uvodoma članom pojasnil bistvene rešitve predlaganega sklepa, ki so ga člani sicer med seboj intenzivno usklajevali že pred sejo. Članica Rina Klinar je predlagala več poprav, ki prispevajo k jasnosti besedila, ter dodatek v uvodu v obrazložitve, ki se tiče prispevka radijskih postaj v času epidemije. Član Mitja Kregar je predlagal, da se del, ki se nanaša na televizije, razširi tudi na manjše televizije, ki nimajo statusa programa posebnega pomena. Predlogi so bili vključeni v predlog sklepa, ki je naslovljen na širok krog naslovnikov, predvsem pristojnih organov.

Predsednik je predlagal sprejetje naslednjega sklepa:

Sklep 3:

Svet za radiodifuzijo (v nadaljevanju: Svet) izraža najvišjo stopnjo zaskrbljenosti glede prihodnosti radijskih izdajateljev in njihovih radijskih programov v Republiki Sloveniji. Skrb se v prvi vrsti nanaša na manjše, lokalne radijske izdajatelje, ki so bistvenega pomena za medijski pluralizem in pravico do obveščenosti na lokalni ravni.

Svet predlaga, da naslovniki tega sklepa v okviru svojih pristojnosti čimprej sprejmejo specialne urgentne ukrepe, pri čemer predlaga predvsem naslednje ukrepe:

- uvedbo vavčerske sheme za oglaševanje na lokalnih radijskih postajah;
- uvedbo posojilne sheme za premostitev likvidnostnih težav;
- izplačilo sredstev iz naslova letnega javnega razpisa Ministrstva za kulturo pod ugodnejšimi pogoji.

Svet meni, da je hitro sprejetje specifičnih ukrepov ključnega pomena za to, da ne pride do ukinitve vrste lokalnih radijskih postaj (v tem sklepu je z izrazoma postaja in program mišljen tudi ali predvsem izdajatelj). Ugotovitve glede stanja, možnih posledic neukrepanja in podrobnejša opredelitev predlaganih ukrepov se nahajajo v obrazložitvi sklepa.

Svet ob teh priložnosti opozarja tudi na položaj manjših televizijskih izdajateljev in na to, da so vsaj določeni ukrepi smiselni tudi za njih. Svet poudarja, da bi bili vsakovrstni ukrepi, ki bi lahko pomagali pri povečevanju konkurenčnosti domačih medijev, nujni in dobrodošli.

Obrazložitev:

Svet je bil s strani več radijskih izdajateljev opozorjen, da zaradi gospodarske krize oziroma gospodarskega krča, ki je posledica ukrepov za boj proti epidemiji COVID-19, prihaja do izjemnih motenj v poslovanju.

Lokalne in regionalne radijske postaje so medij, ki je v glavnini slovenskih lokalnih okolij pomembno sredstvo obveščanja in najbolj dosleden spremljevalec lokalnega kulturnega, športnega in političnega dogajanja. Svet je zaradi težavnega položaja manjših neodvisnih lokalnih in regionalnih programov in njihovih izdajateljev že jeseni 2017 sklical širši posvet na temo lokalnih radijskih postaj. Konsenz širokega kroga udeležencev posveta je bil, da so lokalne radijske postaje izrednega pomena za lokalne skupnosti, njihovo obveščenoost, povezanost, kulturo in šport, in da moramo kot skupnost poskrbeti, da le-te ostanejo v našem medijskem in kulturnem prostoru.

Tudi v sedanjih razmerah (epidemija coronavirusa) radijske postaje v svojih programih, še posebej tiste s statusom programa posebnega pomena, izpolnjujejo obveznosti, ki jih nalaga zakon. Posebno pozornost pa namenjajo osveščanju in obveščanju o potrebnih ukrepih oziroma o različnih vidikih spopadanja z boleznijo COVID-19 tako v informativnem programu (novice) kot v drugih delih programa. V posebnih prispevkih (oddajah) kot sogovorniki sodelujejo zdravniki, epidemiologi, drugi zdravstveni delavci, poročajo o izobraževanju na daljavo, o delu knjižnic (dostopu do knjig), delu Civilne zaščite, Rdečega križa, Karitasa, prostovoljcev itd.

1. Ocena stanja na področju radia

V času od začetka epidemije so se dohodki manjših, lokalnih radijskih izdajateljev zmanjšali na 20 do 40 odstotkov običajnega prometa. Upad je predvsem posledica zmanjšanja oglaševalskih sredstev, ki se je začelo že v mesecu februarju, tako zaradi odpovedovanja oglaševalskih pogodb kot tudi neplačevanja s strani naročnikov oglasov. Čeprav so se prihodki zmanjšali vsem radijskim postajam (tako tistim z nacionalnim kot tistim z manjšimi pokrivanji), so v najslabšem položaju ravno izdajatelji, katerih programi imajo lokalna pokrivanja oziroma so namenjeni prebivalcem posameznih lokalnih območij. Ti izdajatelji praviloma tudi ne morejo zmanjševati obsega delovne sile oziroma lahko to storijo le v manjšem obsegu, predvsem pa to velja za tiste, ki imajo priznanega enega od statusov programov posebnega pomena na podlagi Zakona o medijih.

2. Projekcija in posledice

V kolikor se to še ni zgodilo, se bo v zelo kratkem času pri vrsti radijskih postaj zgodil likvidnostni krč in tolikšen izpad dohodkov, da bo ogrožen njihov obstoj. Čeprav je izpad dohodka znaten tudi pri večjih radijskih izdajateljih, lahko ti predvidoma zdržijo bistveno dlje, njihovi poslovni modeli, manj obvez glede programskih vsebin in večja fleksibilnost pri poslovanju pa jim nudita neprimerno več manevrskega prostora. Ocena Sveta, povzeta po ugotovitvah deležnikov z radijskega (deloma tudi televizijskega trga), je, da bo v času nekaj mesecev ugasnilo od 30 do 50 odstotkov lokalnih radijskih

izdajateljev. Nastala škoda bi bila nepopravljiva, saj radijska dejavnost ne predstavlja panoge z visoko dodano vrednostjo. Na področjih, kjer bodo lokalni radii izginili, je verjetnost njihove ponovne vzpostavitve izjemno majhna.

Morebitno propadanje manjših izdajateljev bi glede na pretekle izkušnje lahko vodilo tudi v različne oblike prodaj (npr. preko prenosa dovoljenj za radijske dejavnosti oziroma radijskih frekvenc, pa tudi preko nakupov izdajateljev v stečaju) večjim radijskim skupinam ter posledično v dodatno povečevanje tako tržne kot medijske koncentracije (vsaj določen del programov bi namreč izgubil programsko samostojnost).

Propad vsake manjše radijske postaje bi lahko predstavljal izrazito zmanjšanje medijske pluralnosti, še posebej v lokalnem okolju, kjer deluje posamezna postaja. Še posebej to velja za postaje, ki jim je na podlagi 77. oziroma 79. člena Zakona o medijih podeljen status lokalnega oziroma regionalnega programa posebnega pomena. Ravno te imajo na podlagi podeljenega statusa še posebej velike obveze pri pripravi programskih vsebin, tako na podlagi samega Zakona o medijih kot tudi na podlagi pogodb za sofinanciranje programskih vsebin, sklenjenih z Ministrstvom za kulturo na podlagi letnega javnega razpisa za medije.

3. Predlagani ukrepi

Svet predlaga naslednje tri ukrepe:

3.1. Uvedbo vavčerskega sistema oglaševanja v slovenskih radijskih programih z jamstveno shemo države za izdane vavčerje (po vzoru akcije "kupujmo domače", ki jo lahko v medijsko situacijo prevedemo kot "oglašujmo z lokalnimi mediji"). Smisel vavčerskih vzpodbud za oglaševanje je v tem, da se oglaševalce (predvsem gospodarske družbe) spodbudi k oglaševanju na lokalnih radiih na način, da lahko obveznosti poravnajo z večjim časovnim zamikom oziroma se jim oglaševanje tudi deloma subvencionira (vsaj začasno), »vmesni člen« (predvsem država) pa bi zagotovil hitro izplačilo vavčerjev radijskim izdajateljem. Pri tem ukrepu bil bi domači izdajatelj za opravljene storitve plačan takoj, kar bi radiem omogočilo preživetje v kriznih časih, hkrati pa bi ukrep pomagal tudi pri hitrejšem ponovnem zagonu gospodarstva v celoti, saj bi podjetja lahko oglaševala z zamikom plačila. Tovrstna shema ima smisel in prinaša dodano vrednost tudi po izteku krize, saj je že dlje časa jasno, da je potrebno povečati konkurenčnost naših domačih medijev v relaciji do Facebook-a, Googla in podobnim, ki pri nas ne plačujejo davkov, jemljejo pa čedalje večji del oglaševalskega deleža.

3.2. Uvedbo posojilne sheme z jamstvom države za zagotavljanje denarnih sredstev in premostitev likvidnostnih težav za čas trajanja zmanjšanega obsega poslovanja z daljšim obdobjem moratorija na odplačilo. Na tem mestu Svet poudarja, da so za potrebe radijskih izdajateljev (in medijev nasploh) predvidoma potrebni specifični ukrepi, saj splošni ukrepi za gospodarstvo predvidoma ne bodo zadoščali za preživetje manjših izdajateljev.

3.3. Sredstva za izdajatelje programov posebnega pomena na podlagi rednega letnega javnega razpisa za sofinanciranje programskih vsebin medijev (področje B) se lahko izplačajo pod ugodnejšimi pogoji, predvsem tako, da se izplačajo vnaprej, dokazovanje izpolnjevanja pogodbenih obveznosti pa se izvede naknadno. Dobrodošel dodaten ukrep bi bil tudi, da se poraba sredstev izkazuje samo do višine sredstev, dodeljenih po pogodbi z Ministrstvom za kulturo, in ne za celotno vrednost izbranega projekta.. Navedena sredstva so za posamezne izdajateljev predvidoma ključnega pomena za preživetje, zato je smiselno, da se jim v letošnjem letu izplačajo pod ugodnejšimi pogoji.

Svet na tem mestu poziva tudi lokalne skupnosti, da razmislijo o različnih oblikah pomoči njihovim lokalnim medijem, npr. v obliki dolgoročnejših naročil obveščanja ali oglaševanja.

4. Televizija

Na področju televizije je situacija po mnenju Sveta nekoliko manj jasna, saj se modeli financiranja med seboj bolj razlikujejo. Ne glede na pomanjkanje podatkov pa Svet meni, da bi bilo glede na pomen ohranitve domačih medijev za manjše televizije (s povprečnim deležem gledanosti manj kot

3 % glede na vse programe) smiselno zagotoviti ukrepe iz točke 3.1., za tiste s statusom programov posebnega pomena pa tudi ukrepe iz točke 3.3.

Sklep je bil sprejet s sedmimi glasovi članov Sveta ZA.

K točki 4.:

Direktorica AKOS je uvodoma pojasnila, da se približuje rok za pripravo nove strategije razvoja radijskih in televizijskih programov. Dobrodošlo bi bilo, da se že v fazi priprave predloga vključita Ministrstvo za kulturo in Svet, saj je v tem primeru možno strategijo vsebinsko širše zastaviti.

Predsednik je predlagal sprejetje naslednjega sklepa:

Sklep 4:

Svet za radiodifuzijo (v nadaljevanju: Svet) pozdravlja namero Agencije za komunikacijska omrežja in storitve RS (v nadaljevanju: agencija), da pripravi novo Strategijo razvoja radijskih in televizijskih programov. Svet izraža svojo pripravljenost, da bo pri pripravi strategije sodeloval.

Obrazložitev:

Svet je s strani agencije prejel obvestilo o začetku priprave strategije iz 11. odstavka 109. člena Zakona o medijih s povabilom Svetu, da se vključi v postopek priprave. Kot izhaja iz izreka sklepa, Svet povabilo sprejema.

Sklep je bil sprejet s sedmimi glasovi članov Sveta ZA.

K točki 5.:

Pod to točko so člani Sveta s sedmimi glasovi ZA sprejeli procesni sklep.

K točki 6.:

Svet je pod to točko sprejel sklep o mesečnih nagradah. Svet je sprejel sklep, da se naslednja, 37. redna seja, skliče na dan 21. 5. 2020 ob 16. uri, ter določil datum pripravljalnega sestanka, pri čemer o načinu izvedbe obeh odloči predsednik Sveta en teden prej.

Vsi sklepi so bili sprejeti s po sedmimi glasovi članov Sveta ZA.

Seja se je zaključila ob 16.45.

Zapisnik pripravil:
Martin Hari

Predsednik Sveta:
Aleš Lipičnik

Vročiti:

- Ministrstvo za kulturo, Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana – po e-pošti
- Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS, Stegne 7, 1000 Ljubljana – po e-pošti
- javna objava na spletni strani Sveta za radiodifuzijo